

na sto in sto fiksivnih načinov, zakaj ne kaže v tej občini z 10.000 prebivalci ustanoviti slovenske meščanske šole. Ostudno je brati te izgovore zlasti iz peresa takih veliki korporacij, kakor sta deželni odbor in deželni šolski svet. Za Nemce imata 35 let že 10 meščanskih šol, katerih število sta pa v teh letih na 21 pomnožila, tako da je na Štajerskem 12 deških, 9 pa dekliških meščanskih šol — vse pa so nemške. »Če bi se pa v Trbovljah ustanovila slovenska šola te vrste«, pravi deželni odbor štajerski, »bi uradniki in meščani ne pošiljali svojih otrok vanjo«. Odkod ve to ta modrijan? Čveka pa dalje še, da za kmete v Trbovljah zadošča slovenska ljudska šola pri Sv. Katarini, za rudarje da pa zadoščajo utrakvistične ljudske šole v Trbovljah in v Hrastniku. Razen teh plitvih izgovorov je še kakih deset takih, da bi se morale vse meščanske šole, ki že obstoje, odpraviti, ako bi bilo to modrovanje resno vzeti. Sicer pa zadoščaj, ako povemo končno, kar piše o tem dne 10. novembra t. l. dunajska »Bürgerschul-Zeitung«, namreč »Die Gründe gegen die Bewilligung wurden bei den Haaren herbeigezogen. Man wollte den Slovenen einfach keine Bürgerschule bewilligen und setzte zu diesem Zwecke das ganze Institut der Bürgerschule in recht gehässiger Weise herab.

Pisarna

za zdravljenje naših bolnih stanovskih, družabnih, uradnih, književnih, narodnostnih in političnih razmer.

XXXVII.

Vprašanje: Ali se smejo pri napovedi osebne dohodarine odbiti izdatki:

- 1.) za knjige za strokovno izobrazbo,
- 2.) za »Vdovsko društvo«,
- 3.) za penzijski zaklad, in v slučaju, da bi davčna komisija to črtala, ali smemo upati, da na pritožbo ugodno rešijo to zadevo? Nadučitelj.

Odgovor: 1. Ako odbijete izdatke za knjige in strokovno izobrazbo, Vam to ne obvelja, ker niste po nobenem zakonu dolžni, kupovati knjig in skrbeti za nadaljno izobrazbo. Kakor ne pride v poštev to, kar porabi človek za telesno življenje, tako ne odbijejo stroškov, ki jih porabite za dušno hrano.

2.) Kakor se premije za življensko zavarovanje odračunajo do gotove visokosti (menda do 200 K) od dohodkov, tako lahko zahtevate, da vam odštejejo tudi tistih 12 K, ki jih plačujete na leto za »vdovsko društvo«.

3.) Še z večjo opravičenostjo smete zahtevati, da Vam davčna komisija odbije tista 2% Vaše plače, ki jih morate po zakonu vsak mesec plačevati v penzijski zaklad.

Ako bi Vam vkljub navedenim točkam odmerili preveliko osebno dohodnino, se pritožite na finančno ravnateljstvo. V vsakem slučaju nas blagovolite obvestiti, ker je zadeva važna za vsakega in bi mnogim ustregli, če to razglasimo v listu.

Dohtar Trn.

Razstava učil v Ljubljani.

(Dalje).

Prirodopisje.

III. razred.

Pes. Leutemanova slika psa. Slike raznih pasjih plemen. Kapusov belin. Zelnata glava. Jajčeca. Gosenice. Bube. Prazni mešički. Metulj. Diagram belina.

Mokar. Dva mokarja. Jajčeca, žive ličinke, bube v loncu z mokrim kruhom, žitom in moko. Diagram mokarja.

Raca. Podmašena raca. Slika race. Noge in kljun.

Smreka. Mala smreka (v loncu). Slika smreke. Storži. Les. Lubje. Čreslo. Usnje. Smola. Slika gozda. Žaganje. Slika žage. Lesna volna. Celuloza. Papir. Terpentinovo olje. Zibel. Rakev.

Premog. Šota. Lignit. Rjavi premog. Črni premog. Grafit. Slika premogokopa. Aparat za razvijanje svetilnega plina.

Petrolej. Neočiščen petrolej. Očiščen petrolej. Salonski petrolej. Nafta. Steklena plošča. Saje. Svetilka. Slika mesta Baku.

IV. razred.

Lisica. Podmašena lisica. Slika zobovja. Lisičja past. Govedo. Slika goveda. Slika govejega želodca. Rog. Parklji. Zobovje. Roženi predmeti. Usnje. Loj. Lojeva sveča. Klej.

Lastavica. Podmašena lastavica. Gnezdo z jajčeci.

Belica. Živa belica (v stekleni posodi). Ribje okostje.

Baker. Bakrena žica. Bakrena pločevina. Srebrna žlica. Železen žrebelj. Dve bakreni plošči, svetla in otemnela. Goba. Lesena palica. Steklena plošča. Bakrena posoda. Svinec. Žlica. Svetilka. Bakrena plošča, ki se je na njej napravil zeleni volk. Ocetna kislina. Baker v octu. Zeleni volk. Modra galica. Ultramarin. Bakrenovec. Bakrena ruda. Model plavža. Med. Bron. Zvonovina. Novo srebro.

Živo srebro. Živo srebro. Železna in kamena kroglica. Tehnica. Steklenica (dkg) z vodo. Steklenica (dkg) z živim srebrom. Cinober. Cinobrov prah. Cinobrova barva. Kosci svinca, cinka, cina. Zlati in cinov amalgam. Dve steklenici. Plinovodna cev. Svetilka. Steklenica, ki visi v njej zlat listek. Samorodno živo srebro. Zemljevid Kranjske. Idrijski rudnik (4 fotografske slike). Tlakomer. Toplomer. Steklena plošča. Zrcalo.

V. razred.

Ovca. Slika ovce. Rogovi. Ovčje krzno. Različno ovčje usnje. Kosi sukna. Volna. Rokavica. Nogavica. Sir. Lojeva sveča. Klej. Strune.

Sova. Pegasta sova. Mala uharica. Velika uharica. Čuk. Gad. Trije gadi (v špiritu). Slika gadove glave. Okostnica belouške. Okostnica mačke. Kačji lev. Kita govedine. Modras, belouška, kobranka, smokulja, vož (v špiritu).

Žaba. Žaba, jajčeca, paglavci (v špiritu). Slika »Travnik«. Polž. Pajki, muhe in povodni mrčesi. Rega. Krastača.

Rjavi hrošč. Rjavi hrošč, ličinke, buba (v špiritu). Slika hrošča. Diagram rjavega hrošča. Šesterokotnik. Listi gozdnih dreves. Jež. Netopir. Jazbec.

Čebela. Čebela in njen razvoj v vseh štadijih (v špiritu). Različno satovje, vosek, med (preparat). Satovje. Slika čebele in satovja z ličinkami. Cvetni prah. Raznobarven vosek. Panj.

Človeško telo. Janskega slike: 1. Kostni in mišice. 2. Prebavila. 3. Dihala. 4. Čutila. Človeška okostnica. Kos

govejega mesa s kitami. Sveža kurja noga s kitami. Sveže volovsko oko z belo nitjo zadaj. Sveže volovsko oko, prerezano. Telečje srce, prerezano. Anatomske modeli iz papirne mase: oko, uho, prsi (pljuča, srce itd.). Trakulja (preparat). Trihina in gliste (slika). Slika glavnih človeških plemen. Eschner. Prva pomoč pri nenadnih nezgodah (2 tab.).

Leska. Slika leske s prašnimi in pestičnimi cveti. Leskova veja. Lešniki, zdravi in črvivi. Leskovina. Izdelki iz leskovine. Lešnikar, sovražnik leske.

Goban. Modeli različnih gob. Gobe na slikah.

Železo. Najznamenitejše železne rude. Kosi sirovega (litega) železa. Kovno železo. Železni izdelki. Troska. Magnet. Žveplena kislina. Slika plavža.

Apnenec. Več raznobarnih apnenčevih kosov. Železna ost za razenje. Tehtnica. Kubični decimeter, napolnjen z apnencem. Apnenčevi kristali. Romboeder. Dvolomec. Kos marmorja, ki kaže na prelomni ploskvi nerazvite kristale. Črni, beli, pisani marmor. Različna kreda. Steklenica za kuhanje, v njej zdrobljena kreda, nekaj apnenca in solne kisline. Plinovodna cev za prestrezanje ogljikove kisline. Kozarec. Sveča. Žgana in nežgana kreda, enake velikosti. Živo apno. Slika apnenice. Živo apno, zavito v platno. Živo apno, zavito v papir. Slika: Strojenje kože. Na krožniku nekaj živega apna za gašenje. Slika: Zidanje poslopja. Malta. Kos starega zidu. Belež. Apnena voda. Kos apnenca v vodi. Apnenec v sodavici. V steklenici za kuhanje nekaj apnenca in sodavice. Plinovodna cev. Svetilka. Kapniki. Slika: Postojnska jama. Školjke. Jajčje lupine. Živalska kost. Nekateri apnenčevi različki.

Sol. Kamena sol v večjih kristalih. Gručava kamena sol. Studenčna sol. Varjena sol. Nečista sol. Morska sol.

VI. — VIII. razred.

Podmašene živali. Slike živali. Slike rastlin. Anatomske modeli. Anatomske slike. Rastlinski modeli raznih cvetov. Okostja. Preparati. Ptičja gnezda. Zbirke žuželk, rudnin.

Učila za prirodopisje za 3.—5. razred so zbrali in razstavili: g. Fr. Gabršek, gđč. M. Grošelj, g. J. Kalin, g. O. Kobau, s Eleonora Mantuani, gđč. Mattanovič, g. Fr. Skulj (načelnik, ki pa ni dobil pohvalnega dekreta) in gđč. A. Svetek; za 6.—8. razred pa g. Ivan Bernot (načelnik), gđč. G. Cidrich in gđč. Fr. Zemme.

(Dalje prih.)

Dopisi.

Istra.

Dosljednost. U Istri nazadujemo u svakom pogledu. Nejma ovdje racionalnog obradjivanja polja, vinograda, niti vrtova; nejma umnog odgojivanja ovaca, volova i drugih domaćih životinja, a o pčelarstvu nit govora.

U zadnje vrijeme počeli se učitelji Istre zanimati racionalnim pčelarenjem. Nekolicina podigla je amne pčelinjake. Takav pčelinjak je za učitelja pogotovo velik trošak, te si nemože svega nabaviti svojom masnom plaćom. Nekoji obratili se na zemaljski odbor, molbom, da im priskoči na pomoć u toli važnom djelu. Zemaljski odbor podijelio je nekijim već prošle i predprošle godine podpore za nabavu potrebnog orudja. I ove je godine molilo učitelja i privatnika, koji bili podareni podporom u svrhe racionalnog pčelarstva.

Medju učiteljstvom dobio je ove godine podpore jedan, koji na početku nije imao niti jednog pčelca. Kupio je do-

duše, kako čujem, jedan jedini pčelac, ali je htio pčele naučiti nenaravskoj disciplini, pa se zato ove pobuniše i radije izginuše, nego da se prilagode pretjeranom zaptu nepraktičnog pčelara. Nisam nit najmanje nakan, da išta prebacujem dotičnom učitelju pčelaru, jer iz neznanja nasjeo, al pitam onog popa, koji je prošle godine crnio nekog učitelja, zbog dobivene podpore, da li možda znađe za taj slučaj? Ako znađe, čemu onda muči? Zar se dotičnomu učitelju ne smije doviknut, da je »renegat« i da je dobio podpore u druge svrhe, kao što misli podlost, koja se skriva u prisiljenoj »reverendii«.

Pope, popitaj se o stvari! A ja ti jamčim, da je dotični učitelj dobio liepu podporicu, a ti tuži ga na zemaljski odbor, jer ga je fino »našmirao«.

Daj, daj, odluči se i daj se na posao, jer to zahtjeva dosljednost i moć . . . Ta znaš, da će zemaljski odbor odmah skočiti na dotičnog učitelja.

Drugovi, tješite se, jer ćete imati tužbu za vratom od kaste, koju svim žarom zagovarate i branite. Učitelj.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

»Slovenska Šolska Matica«. Tiskanje 4. knjige »Slovenske Solske Matice« pro 1905 se skoro dovrši. Sedaj se stavi že imenik članov. Zato prosimo p. n. poverjenike, ki še niso naznanili članov svojega poverjeništvu, da to nemo doma store, da jih uvrstimo še med tisko v »Imenik«. Obenem naj pošljejo odboru letnino zanje. — Prav tako vabimo posamezne učitelje in učiteljice, ki nameravajo še za letos pristopiti k društvu, naj to takoj store in pošljejo letnino 4 K ali svojemu poverjeniku ali vsaj neposrednje društvu odboru v Ljubljano. Častno bi bilo za naš stan in ugled, da se tudi letos pomnoži število članov, kar pa se bo le tedaj zgodilo, ako kolikor moči vsi učitelji in vse učiteljice pristopijo k društvu in privabijo še druge razumnike, zavode in društva v naš krog.

Odbor.

Štajersko.

Ormoško učiteljsko društvo zboruje 7. decembra t. l. v ormoški slovenski šoli. Začetek ob polu 11. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Društvena poročila in dopisi. 3. Poroča o letošnji deželni skupščini g. E. Slanc. 4. Poroča o »Lehrerbundovem« zborovanju g. R. Košar. 5. Želje in nasveti, tičeči se izpeljalnih odlokov k novemu šolskemu in učnemu redu. 6. Predlogi in slučajnosti. K prav obilni udeležbi vabi v imenu odbora

Anton Porekar, predsednik.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj bo zborovalo v nedeljo dne 3. decembra t. l. ob polu 10. uri v šoli v Brežicah po sledečem vzporedju: 1. Odobrenje zapisnika. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Poročila: a) o sedmi štaj. deželni skupščini; b) o glavni skupščini »Zaveze« v Pulju (Tominc); c) o »Lehrerbundovem« zborovanju v Gradcu (Pečnik). 4. Iz šolske prakse. 5. Nasveti in želje. K mnogobrojni udeležbi vabi vljudno

odbor.

Šaleško učiteljsko društvo je zborovalo dne 16. listopada t. l. v Velenju po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik prejšnjega zborovanja. 2. Dopisi. 3. Poročilo o deželni učit. skupščini. 4. Poročilo o »Lehrerbundovem« zborovanju. 5. Letno poročilo: a) tajnikovo, b) blagajnikovo. 6.) Volitev novega odbora. 7.) Društvene zadeve, nasveti in predlogi.

Zborovanja se je udeležilo vkljub slabemu vremenu 16 članov. Ob 10. uri otvori društveni predsednik tovariš Iv. Koropec zborovanje, prijazno pozdravljajoč pričujoče, posebno novega društvenika tovariša Mart. Kranjčiča, nadučitelja v Škalah. V svojem govoru omeni tudi novi šolski in učni red s pripombo, da se je izročil posebnemu od-